

WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

(Drukowane jako manuskrypt).

Ruch służbowy.

Zwolnienie ze służby.

Aleksandrowicz Karol z Oddziału w Krakowie, Balling Emil z Centralnej Księgowości w Warszawie, Bielański Zygmunt z Wydziału Administracyjnego w Warszawie, Dutlinger Edward z Oddziału Głównego w Warszawie, Dydusiak Kazimiera z Oddziału we Lwowie, Gorczykowski Stefan i Grubińska Zofja z Oddziału Głównego w Warszawie, Jorasz Jerzy z Oddziału w Tczewie, Kotowski Stanisław z Oddziału w Krakowie, Kotyński Feliks Antoni z Oddziału w Piotrkowie, Kowal Włodzimierz z Oddziału Głównego w Warszawie, Mach Jan z Oddziału w Krakowie, Steinhagen Artur z Oddziału w Białymstoku, Stuber Zofja z Oddziału w Nowym Sączu, Urstein Władysław z Centralnej Księgowości w Warszawie, Wysocka Marja z Oddziału w Płocku.

Przeniesienia.

Zauderer Stanisław, Dyrektor Oddziału w Kołomyji na stanowisko Dyrektora Oddziału w Stanisławowie.

Termin zamawiania druków.

(Dział I Spisu Okólników).

Z powodu sporządzania inwentarza w magazynach Działu Gospodarczego wstrzymuje się z dniem 15 grudnia 1924 r. wydawanie wszelkich przedmiotów i formularzy do końca 1924 r.

Wydziały, względnie Oddziały zechcą zaopatrzyć się przeto wcześniej w potrzebne artykuły piśmienne i druki tak, ażeby ostateczne zamówienie na rok bieżący było wysłane do Działu Gospodarczego najpóźniej w dniu 10 grudnia 1924 r.

Przy tej sposobności zaznacza się powtórnie, że od dnia 1 stycznia 1925 r. postanowienia Okólnika Nr. 44 z dnia 1 lipca 1924 r. w sprawie zamówień druków i materiałów piśmiennych winny być jaknajściślej przestrzegane, a mianowicie:

1) Wszelkie zapotrzebowania mają być przesyłane tylko na formularzach Nr. 483 C. I, C. II, C. III i C. IV, a nie w formie listów. Każda grupa zapotrzebowań winna posiadać oddzielną numerację, poczynając z dnia pierwszego stycznia każdego roku od numeru 1.

Na każde pilne zamówienie (telegraficzne lub telefoniczne) należy bezwarunkowo wypełnić także odpowiedni formularz i przesłać go dodatkowo pocztą.

2) Na formularzu **żółtym** (Nr. 483 C. II) winny być zamawiane wszelkie druki i formularze (wszelkie zadrukowane papiery), oraz koperty firmowe.

3) Formularz **zielony** (483 C. III) służy do zamawiania papieru czystego, bibuły, tektury, bristolu, opasek, bloków, kopert czystych (papieru niezadrukowanego), ksiąg buchalteryjnych, papieru kratkowanego, względnie rubrykowanego z wyjątkiem kalki i kompletów bibuły do suszek.

4) Na formularzu **niebieskim** (Nr. 483 C. IV) zamawia się wszelkie przedmioty, które zaliczane są do inwentarza, względnie ruchomości, oraz wykonanie robót introligatorskich, drukarskich, stolarskich, ślusarskich i t. p.

5) Na formularzu **białym** (Nr. 483 C. I) należy zamawiać materiały piśmienne, oraz wszystkie te artykuły, które nie mogą być zamawiane na formularzach żółtym, zielonym lub niebieskim.

Niewłaściwe nazywanie biur pomocniczych w Oddziałach „sekretarjatami”, a poszczególnych działów operacyj bankowych „wydziałami”.

(Dział I Spisu Okólników).

W wielu Oddziałach ustalił się zwyczaj niewłaściwego nazywania poszczególnych działów operacyj bankowych „wydziałami”, tudzież biur pomocniczych „sekretarjatami”, któreto nomenklatury spotyka się nawet na listach pisanych do Dyrekcji lub do Oddziału Głównego, a ponadto Komisje Rewizyjne zauważyły napisy „Sekretarjat” na specjalnych tabliczkach.

Ponieważ sprawa ta — pozornie błaha — powoduje nieporozumienia w korespondencji wewnętrznej Banku, a tem więcej w odniesieniu do klientów, którzy są w ten sposób dezorientowani, zauważa się, że istnieje tylko jeden **Sekretarjat Dyrekcji Banku**, jako jej Wydział, wobec czego nazwy analogiczne nie mogą bezwarunkowo mieć miejsca w Oddziałach.

Jednocześnie nadmieniam, że dotychczasowa nieprawidłowa nazwa „Sekretarjat Oddziału Głównego” zmieniona została na mocy decyzji Dyrekcji na „Biuro Oddziału Głównego”, co odpowiada ściśle jego charakterowi.

Odnosnie do nazywania poszczególnych działów operacyj bankowych „wydziałami” wyjaśnia się, że wydziały takie posiada tylko Oddział Główny i używanie tej nazwy w Oddziałach jest niedopuszczalne.

Umieszczanie na wekslach zdyskontowanych stempla indosowego przed podpisem podawcy.

(Dział IV Spisu Okólników).

W instrukcji dyskontowej, dołączonej do Okólnika Nr. 316 z dnia 16 września 1920 r. na stronie 2 u dołu nadmieniono, że na **przyjętych** do dyskonta wekslach tak miejscowych jakoteż zamiejscowych wyciska się stempel indosowy przed podpisem podawcy:

Ustępuję na zlecenie

Banku Polskiego

Oddział w.....

....., dnia.....192..... r.

Treść powyższa wskazuje jasno, że stempel odnośny umieszczać można na wekslach **przyjętych do dyskonta**, t. j. takich, które zostały zakwalifikowane przez ściślejszy Komitet Dyskontowy jako nadające się do zdyskontowania.

Ponieważ przepis ten nie jest dość ściśle przestrzegany, a mianowicie w niektórych Oddziałach opatrywano są weksle **podane do dyskonta** stemplem indosowym **jeszcze przed posiedzeniem Komitetu Dyskontowego**, zwraca się uwagę na niewłaściwość takiego postępowania i poleca jednocześnie prawidłowe stosowanie się do powołanej instrukcji. Weksle bowiem odrzucone przez Komitet Dyskontowy, a opatrzone już stemplem indosowym Banku Polskiego, chociażby unieważnionym, utrudniają podawcom zdyskontowanie ich w innej instytucji.

Sprostowanie.

W końcowym ustępie Okólnika Nr. 117 z dnia 29 listopada 1924 r. podano omyłkowo między innemi jako unieważnione Zarządzenie Centralnej Księgowości Nr. 79 z dnia 18 grudnia 1922 r. Ponieważ treść tego Zarządzenia jest nadal aktualną i obowiązującą, należy wzmiankowaną omyłkę sprostować, skreślając w przedostatnim wierszu powołanego Okólnika wyrazy „Nr. 79 z dnia 18 grudnia 1922 r.”.

Zawiadamianie firm podawczych o wysokości przyznanego kredytu.

(Dział IV Spisu Okólników).

Jakkolwiek zatwierdzone przez Dyрекcję Banku listy kredytowe służą wyłącznie do użytku wewnętrznego i winny być osłonięte tajemnicą, to jednak firmy podawcze, z punktu widzenia swoich interesów i kalkulacyj handlowych, są bardzo zainteresowane wysokością kredytu, jaki im został przyznany.

Wobec powyższego poleca się Oddziałom zawiadamianie firm podawczych swojego okręgu, **na ich specjalną prośbę**, o wysokości przyznanego im kredytu, z zachowaniem jednak koniecznej ostrożności i z **pominięciem drogi pisemnej**. Zgłaszający się w tym celu do Oddziału przedstawiciele firm podawczych, którzy nie są Oddziałowi znani, winni każdorazowo wylegitymować się pisemnem upoważnieniem odnośnej firmy.

Żądanie częściowych spłat przy prolongatach pożyczek na zastaw papierów wartościowych.

(Dział VI Spisu Okólników).

Papiery wartościowe, zastawione w Banku Polskim, nie stanowią ustawowego pokrycia obiegu biletów bankowych. Dążyć zatem należy do tego, aby pożyczki na zastaw tych papierów — o ile możliwości — nabierały charakteru płynnych aktywów i nie przeistaczały się w lokaty długoterminowe (§ 6 przepisów kredytowych Banku Polskiego).

Z tych względów Oddziały obowiązane są przestrzegać terminowego regulowania udzielonych pożyczek, przy ewentualnych zaś prolongatach zwłaszcza powtórnych, żądać częściowych spłat minimalnie 10 do 20% zadłużenia.

Fałszywe banknoty 20-dolarowe.

(Dział XII Spisu Okólników).

Niedawno pojawił się nieudatny fałsyfikat banknotu 20-dolarowego emitowanego przez National Commercial Bank and Trust Company w Albany — New-York. Fałsyfikat drukowany jest zapomocą płyt słabo rytých i źle wykonanych. Egzemplarz sfalszowanego biletu z portretem Hugh Mc. Cullough nadesłany do Departamentu Skarbu opatrzony jest numerami: ustawy 1301, banku 26594 i skarbu H 260796 H.

Departament Skarbu stwierdza nieudolne podrobienie biletu tak, że może on być natychmiast rozpoznany przez każdego nawet nieobznajmionego z pieniędzmi Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, skutkiem czego dokładniejszy opis jest zbyteczny.

Błędne adresowanie listów do Polskiej Kasy Rządowej w Gdańsku.

(Dział I Spisu Okólników).

Artykułem „Prawidłowe adresowanie listów do Polskiej Kasy Rządowej w Gdańsku i właściwa opłata porta od listów urzędowych wysyłanych na obszar W. M. Gdańska”, zawartym w Wiadomościach Banku Polskiego Nr. 8 z dnia 14 sierpnia 1924 r. zwrócono Oddziałom uwagę na prawidłowe adresowanie listów i przesyłek pocztowych do Polskiej Kasy Rządowej w Gdańsku. Mimo to wiele Oddziałów z Oddziałem Głównym na czele w dalszym ciągu adresuje listy „Oddział Banku Polskiego w Gdańsku”.

Ponieważ urząd pocztowy w Gdańsku oświadczył, że nie będzie doręczał Polskiej Kasie Rządowej korespondencji z adresem „Oddział Banku Polskiego w Gdańsku” zwłaszcza poleconej, lecz zwracał nadawcom, przeto Kierownictwa Oddziałów winny przestrzec pracowników, zajętych ekspedycją poczty, że ponosić będą odpowiedzialność za ewentualne straty, jakie wynikłyby wskutek niedoręczenia błędnie adresowanych przesyłek i listów.

Rozwój gospodarczy Polski.

Za czas od 1 stycznia do 1 października 1924 roku.

Wyszczególnienie	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
PRODUKCJA.									
Węgiel kamienny w tys. tonn	2.964	2.805	2.694	2.504	2.988	2.479	2.463	1.394	2.909
Surówka żelaza " " "	44·5	40·0	45·4	44·8	40·9	26·2	12·8	5·0	16·5
Stal " " "	85·1	76·9	69·3	72·3	65·6	41·0	25·6	17·9	53·8
Ropa naftowa " " "	63·8	59·7	66·0	65·2	66·8	65·9	65·8	67·8	50·8
HANDEL ZAGR. KOMUNIK.									
Wywóz w tysiącach złotych	96.818	112.562	113.211	121.381	124.979	89.535	80.429	—	—
Przywóz " " "	80.869	107.110	123.441	140.450	148.110	112.136	96.697	—	—
PRACA.									
Bezrobotnych na 1-go.	67.581	100.530	110.737	109.531	94.600	97.870	137.830	152.390	165.440
Na 1 robotnika dni pracy w tyg.	—	4·88	5·15	5·32	5·08	4·92	4·98	5·23	5·48
CENY.									
Wskaźnik (R. 1914 = 100)									
Cen hurtowych	105·9	111·8	110·4	109·0	104·0	100·6	102·3	109·2	112·4
Kosztów utrzym. w Warszawie.	120·5	127·4	126·3	126·5	125·6	123·7	127·2	134·7	141·1
" żywności " "	165·1	163·3	155·4	151·5	146·0	138·3	139·1	155·4	164·4
" " " Polsce . .	134·4	137·4	133·6	132·3	127·2	117·9	120·8	129·3	141·3
SKARBOWOŚĆ.									
Wydatki państw. ogólne mil. zł.	73·1	90·2	114·8	114·2	147·7	113·2	154·6	132·4	154·4
w tem zwyczajne " "	71·6	83·8	102·2	95·4	127·9	79·1	115·4	100·3	117·0
Dochody państwowe " " "	38·3	80·8	122·8	128·9	106·7	104·3	132·2	112·9	141·2
w tem zwyczajne " "	38·3	79·4	120·0	127·0	106·3	104·0	132·0	111·9	111·2
KREDYT.									
Obieg pieniężny w mil. zł.	174·3	293·8	331·2	317·1	440·0	489·7	530·8	563·5	591·1
<i>(Bank Polski).</i>									
Bilety B. P. w obiegu w mil. zł.	—	—	—	—	245·0	334·4	394·3	430·3	460·4
Zapas złota " " "	81·7	82·3	83·9	68·7	71·7	83·4	93·7	98·3	99·9
Waluty obce i dewizy " " "	64·8	114·2	147·3	190·4	214·2	257·0	272·1	266·8	233·6
Dyskonto weksli " " "	24·4	37·3	77·0	110·7	126·5	138·9	166·7	199·7	233·8
<i>(Banki Akcyjne).</i>									
Dyskonto weksli w mil. zł.	2·9	5·3	18·9	33·0	43·5	50·8	66·7	75·7	87·7
Wkłady term. i bezt. " " "	4·5	8·8	14·8	21·4	26·7	30·8	45·1	52·2	59·5
Stopa dyskontowa B. P. . . .	9	12	12	12	12	12	12	12	12
Obroty Izb Rozrach. w mil. zł.	6·8	8·6	11·7	13·9	19·0	17·0	36·2	32·3	44·3
Wskaźnik kursów akcji	—	—	—	—	—	—	30·9	35·7	26·9

Zestawienie powyższe oparte jest na danych Głównego Urzędu Statystycznego. Wskaźniki cen hurtowych obliczono według przeciętnych cen tygodniowych za ostatni tydzień każdego miesiąca, wskaźniki kosztów utrzymania w Warszawie obliczono według przeciętnych cen miesięcznych; koszty żywności w Warszawie — obliczenie Głównego Urzędu Statystycznego według zasad komisji dla badania wzrostu kosztów utrzymania; koszty żywności w Polsce — według kosztów żywności w 50 miastach i norm 16 artykułów, stosowanych przez komisję do badania wzrostu kosztów utrzymania. Wydatki i dochody państwowe — przewidziane w budżecie na rok 1924 a oprócz tego wydatki na rok 1923 (termin ulgowy) w sumie 27·8 mil. zł i w sumie 8·5 mil. zł; dochody łącznie z podatkiem majątkowym, lecz bez wpływów z realizacji pożyczek państwowych i bez wpływów z bilonu. Obieg pieniężny obejmuje bilety Banku Polskiego (począwszy od maja), P. K. K. P., bilety zdawkowe i bilon w końcu każdego miesiąca. Bank Polski — główne pozycje bilansów w końcu miesiąca; do końca kwietnia podano pozycje bilansów P. K. K. P. przerachowane po kursie 1 zł = 1,800.000 Mp. Banki akcyjne — dane z 16 największych banków. Obroty Izb Rozrachunkowych — sumy przedstawionych dowodów Izb Rozrachunkowych w Warszawie, w Poznaniu i we Lwowie. Wskaźnik kursów akcji — przeciętny wskaźnik kursów 9 akcji przemysłowych przy podstawie styczeń 1914 r. równy 100.

Przewóz na kolejach polskich.

Poniżej zamieszczone tabelki, wykazujące średnie dzienne załadowanie wagonów, oraz zestawienie ilości przewiezionych osób i towarów w roku bieżącym w porównaniu z rokiem ubiegłym, odzwierciedlają poszczególne etapy przeżywanego obecnie przez nasz kraj przesilenia gospodarczego. Najcięższy okres przesilenia trwał z pewnemi odchyleniami do końca czerwca r. b., od lipca przesilenie nieco łagodniej, to też w miesiącach lipcu, sierpniu i wrześniu przewóz towarów, jak również i średnie dzienne załadowanie wagonów wzrasta, przyczem w miesiącu październiku średnie dzienne załadowanie wagonów przewyższa znacznie normy z października roku ubiegłego. Przewóz osób natomiast nie wykazuje ścisłej zależności od przesilenia gospodarczego; widzimy bowiem stały jego wzrost poczynając od stycznia, najwyższe natężenie przewozu osobowego w letnich miesiącach czerwcu, lipcu i sierpniu, co się tłumaczy wyjazdami na urlopy wypoczynkowe i letniska, oraz zmniejszenie się ruchu osobowego we wrześniu, co jest objawem zwykłym w jesieni.

Poniższe tabelki zestawione są według statystyki prowadzonej przez Ministerstwo Kolei.

Średnie dzienne załadowanie wagonów.

MIESIĄC	1 9 2 4		1 9 2 3	
	Ogółem	W obrocie wewnętrznym	Ogółem	W obrocie wewnętrznym
W styczniu	7.726	5.344	10.054	7.294
„ lutym	8.202	5.752	10.532	7.691
„ marcu	9.494	6.302	10.787	8.374
„ kwietniu	8.649	5.808	9.934	7.267
„ maju	8.593	6.077	9.537	7.267
„ czerwcu	7.495	5.337	10.976	8.270
„ lipcu	8.460	6.234	11.107	8.360
„ sierpniu	8.110	6.235	11.029	8.118
„ wrześniu	10.046	6.940	10.354	7.621
„ październiku	13.334	9.759	9.925	7.721

Przewóz osób i towarów.

PRZEWIEZIONO	1 9 2 4		1 9 2 3	
	Osób (tys.)	Towarów (tys. ton)	Osób (tys.)	Towarów (tys. ton)
W styczniu	9.190	6.396	10.972	6.606
„ lutym	9.951	5.559	10.804	6.654
„ marcu	11.373	6.057	10.953	7.817
„ kwietniu	11.271	8.103	11.891	7.502
„ maju	12.215	6.210	12.917	6.877
„ czerwcu	13.308	5.535	14.588	7.143
„ lipcu	14.238	5.794	16.387	7.487
„ sierpniu	15.804	6.494	16.946	7.201
„ wrześniu	13.716	7.033	14.544	6.861

Kredyty zagraniczne dla Polski.

Nadzwyczaj aktualna obecnie sprawa kredytów zagranicznych ulega stopniowemu załatwieniu w drodze szeregu pożyczek, zaciąganych czy to bezpośrednio przez zainteresowane przedsiębiorstwa, czy też za pośrednictwem odpowiednich instytucji finansowych polskich (z gwarancją skarbową lub bez niej). Do rzędu takich pożyczek należą:

pożyczka 6½% w kwocie 160.000 £ udzielona S. A. Tramwaje Elektryczne w Zagłębiu Dąbrowskim,

„ „ „ 275.000 £ „ S. A. Elektryczne Koleje Dojazdowe.

Obie te pożyczki splacalne są w ciągu lat 18. Udzielone są na podstawie poręki państwowej, gwarantującej za spłatę kapitału i odsetek (Dz. U. R. P. Nr. 98 1924 r. poz. 910). Kurs emisyjny — 100, oprocentowanie pobierane dopiero od roku 1927.

Towarzystwo Kredytowe Przemysłowców Polskich na zastaw swoich listów ułożonych w Stanach Zjednoczonych, ma zapewnioną 20-to letnią 7% pożyczkę w sumie 5,000.000 dolarów.

Za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego uzyskały miasta: Lublin, Częstochowa, Radom i Piotrków 8% pożyczkę plus 2% na amortyzację w wysokości 10 milj. dolarów w amerykańskim Towarzystwie Budowlanym Uhlen and Co. w New Yorku. Kredyt ten ma być użyty na cele asenizacyjne (jak kanalizacja, wodociągi i t. p.). Kurs obligacji wynosi 86, z gwarancją rządową udzieloną przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Towarzystwo Kredytowe Ziemskie w Warszawie zabiega o pożyczkę w kwocie 10 milj. dolarów na zastaw swoich listów zastawnych, opiewających na dolary. Listy te będą gwarantowane przez Rząd i mają służyć na zapłacenie podatku majątkowego przez ziemian.

Finansowanie przez Stany Zjednoczone europejskich przedsiębiorstw przemysłowych.

W przeciwstawieniu do dotychczasowej praktyki kapitału amerykańskiego, który tylko dorywczo działał w finansowej i gospodarczej odbudowie Europy — tworzą się obecnie w Stanach Zjednoczonych specjalne grupy finansowe, mające na celu zająć się **wyłącznie** systematycznym szukaniem korzystnej lokaty dla kapitału amerykańskiego w europejskich przedsiębiorstwach przemysłowych, a to drogą udzielania pożyczek na dłuższe terminy, względnie przy pomyślnych warunkach drogą stałego finansowania tychże przedsiębiorstw zapomocą jakichkolwiek innych odpowiednich form.

Jak donosi Neue Freie Presse zostało zorganizowane tego rodzaju przedsiębiorstwo w New Yorku pod nazwą „American and Continental Corporation”. Spółka ta o wpłaconym już na razie kapitale zakładowym w wysokości 10 milj. dolarów powstała przy współudziale następujących instytucji: Farmers Loan and Trust Co., Marshall Field, Gore, Ward and Co., Inc. New-York Trust Co., North American Co., Good-year Tire and Rubber Co., First National Bank of Boston, American International Corporation i innych. Kierownictwo instytucją objęły firmy: International Acceptance Bank Inc., Kuhn Loeb and Co., Dillon Read and Co.

Konsorcjum nawiązało już stosunki z szeregiem banków europejskich; w Niemczech pozyskało ono dla poparcia swych interesów grupę firm, jak: Deutsche Bank, Berlin, U. Levy, Sal. Oppenheim jr. und Cie., J. H. Stein, Köln, i M. M. Warburg und Co. Hamburg.

„Oesterreichische Creditanstalt für Handel und Gewerbe” w Wiedniu otrzymał reprezentację interesów tej spółki na Austrię i państwa sukcesyjne.

BANK POLSKI.